

PAPER DETAILS

TITLE: Okullarda Gözlenen Örgütsel Davranislar: Bir İçerik Analizi Çalışması

AUTHORS: Hasan Yücel ERTEM

PAGES: 802-817

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/911715>

Organizational Behaviours in the Schools: A Content Analysis Study

Hasan Yücel ERTEM *

Received date: 31.12.2019

Accepted date: 11.10.2020

Abstract

Schools are not only places for teaching and learning activities, but also organizations observed organizational behaviors. These behaviors are generally examined in industrial organizations, but they have been begun to be investigated in the schools. Organizational behaviors which are studied by administrative scientists, are adapted to the educational field by educational scientists. To name a few, organizational commitment, organizational citizenship, and organizational justice are teacher behaviors observed in the schools. The current study aims to analyze the content of the organizational behavior studies conducted in the schools of Turkey. The design of the study was content analysis based on systematic review such that 107 empirical studies are included to be analyzed. Keywords of organizational behavior and teacher with organizational behavior and school are examined. The study showed that the most studied topics are organizational commitment and organizational citizenship, whereas the least studied topics are organizational hypocrisy and organizational ethics. The total sample size of all studies is 41369, most of whom were conducted in Ankara and İstanbul. Most of the studies are implemented by quantitative methods so that more qualitative and mixed studies are recommended.

Keywords: Organizational behavior, content analysis, organizational commitment, organizational citizenship, organizational justice.

* Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences Zonguldak, Turkey; ertem@beun.edu.tr

Okullarda Gözlenen Örgütsel Davranışlar: Bir İçerik Analizi Çalışması

Hasan Yücel ERTEM *

Geliş tarihi: 31.12.2019

Kabul tarihi: 11.10.2020

Öz

Okullar sadece eğitim-öğretim etkinliklerinin sürdürüldüğü yerler değil, aynı zamanda farklı örgütsel davranışların gözlemlendiği örgütlerdir. Örgütsel davranışlar genellikle endüstriyel örgütlerde incelenmekle birlikte okullarda da araştırılmaya başlanmıştır. Yönetim bilimcilerin ağırlıklı çalıştığı örgütsel davranışlar eğitim bilimciler tarafından eğitim-öğretim ortamlarına aktarılmıştır. Örgütsel bağlılık, örgütsel vatandaşlık ve örgütsel adalet bu davranışlara örnek olarak gösterilebilir. Bu çalışma, okullarda gözlenen belirli örgütsel davranışları içerik olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma deseni sistematik taramaya dayalı içerik analizi olup 107 görgül çalışma analize dâhil edilmiştir. Çalışmaların analizinde okullarda görev yapan öğretmenlerin gösterdiği örgütsel davranışları inceleyen, son 10 yılda yayımlanan makale, rapor, kitap, kitap bölümü ve tezler dikkate alınmıştır. İçerik analizinde, örgütsel davranış ve okul ile örgütsel davranış ve öğretmen anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Okullarda en sık çalışılan örgütsel davranışların örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık olduğu görülürken en az rastlanan örgütsel davranışların ise örgütsel ikiyüzlülük ve örgütsel etik olduğu görülmüştür. Çalışmaların toplam örneklem büyüklüğü 41369 olup çalışmaların çoğu Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda daha çok nicel yöntemlerin kullanıldığı görülmekte ve dolayısıyla daha sık nitel ve karma araştırmalara yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Örgütsel davranış, içerik analizi, örgütsel bağlılık, örgütsel vatandaşlık, örgütsel adalet.

* Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Zonguldak, Türkiye; ertem@beun.edu.tr

1. Giriş

Bireyler, yaşadıkları doğal çevrede karşılaştıkları olaylara tepki gösterirler. Davranış olarak adlandırılan bu tepkilerin psikolojik, sosyolojik ve antropolojik temelleri bulunmaktadır. Dolayısıyla psikoloji bireylerin davranışlarına, sosyoloji toplumsal ilişkilerden doğan davranışlara ve antropoloji ise kültürel sistemlerle ilgili davranışlara odaklanmaktadır. Örgütsel davranış olarak nitelendirilen davranışlar her üçünü de kapsayan disiplinler arası bir bilim alanıdır. Erdem (2012), Robbins ve Judge'den (2001) çevirdiği örgütsel davranış isimli eserde, örgütsel davranışın farklı bilim dalları ile ilişkilendirildiğini ve bu bilimlere ait kuramların yönetim ve insan kaynaklarına uyarlanmasıyla örgütsel davranışın ortaya çıktığını belirtmiştir. Steers (1984) örgütsel davranış ile ilgili yapıtında, örgütsel davranış, insanların hem bireysel hem de grup içi davranışlarının yönetimi, tahmini ve anlaşılması üzerinden tanımlamaktadır. Daha güncel bir çalışmada ise Griffin ve Moorhead (2011) örgütsel davranış, insanların bireysel davranışları ile örgüt dinamiklerinin etkileşimi sonucu ortaya çıkan davranışları inceleyen bir çalışma alanı olarak görmektedir. Sonuç olarak, örgütsel davranış bireyler ile örgütler arasındaki etkileşime dayanan bir kavramdır.

Örgütsel davranışın kökenleri 20. yüzyılın ilk yarısına dayanmaktadır. Gelfand, Aycan, Erez ve Leung (2017) endüstriyel örgütsel psikoloji ve örgütsel davranışın tarihsel gelişmesini araştırmışlar ve serüvenin 1917 yılında "Journal of Applied Psychology" adlı akademik dergi ile başladığını belirtmişlerdir. Yazarlar, bahsi geçen dergideki makaleleri ilk yıllar (1917-1949), 20. yüzyılın ortası (1950-1979), 20. Yüzyılın sonları (1980-2000) ve 21. yüzyıl (2001 ve sonrası) olarak dört dönemde incelemişlerdir. İlk yıllardaki çalışmaların daha çok Taylor'ın bilimsel yönetim ile Weber'in ekonomik sistemlerinden etkilenen ve kültür içermeyen betimleyici çalışmalar olduğu görülmektedir. 20. Yüzyılın ortasındaki çalışmaların ise daha çok kültürler arası karşılaştırmaları konu edindiği ifade edilmektedir. 20. Yüzyılda ortaya koyulan çalışmaların kültürel farklılıklar üzerinde durduğu ve küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerden etkilendiği dikkat çekmektedir. 21. Yüzyıldaki çalışmaların da kültürel çeşitliliğe ve uluslararasılaşmaya vurgu yaptığı ve sosyal gelişim ile yönetsel ilerlemeden etkilendiği görülmektedir.

Örgütsel davranış ile ilgili beş temel bağlaçtan söz edilmektedir (Özkalp, 2003). Disiplinlerarası bağlaç, ilk temel bağlaç olup örgütsel davranışın ilgili olduğu bilimlerden de faydalandığına işaret etmektedir. İkincisi, bilimsel yöntem bağlacı, hipotezleri test edip doğrulamak için bilimsel araştırma yönteminin kullanıldığını ifade etmektedir. Üçüncü bağlaç olan durumsallık, çözümlerin durumdan duruma göre değişebileceğini ve dolayısıyla bir durumda etkili olan bir çözümün farklı bir durumda etkisiz kalabileceğini vurgulamaktadır. Dördüncüsü, çok yönlü analiz bağlacı, örgütsel olayların birey, grup ve örgüt olmak üzere üç düzeyde incelenmesinin sağlıklı olacağını belirtmektedir. Son olarak, açık sistem bağlacı ise örgütün yaşayan bir sistem olduğunu ve diğer sistemlerle etkileşim içinde olduğunu ifade etmektedir.

Örgütsel davranışları belirleyen farklı etmenler vardır. Örgütsel davranışın tanımında geçen örgütsel dinamikler ve bireysel özellikler bu etmenlerin başında gelmektedir (Arslan, Kuru, & Satıcı, 2005). Örgüt kültürü, örgütsel dinamiklerin başında olmakla birlikte liderlik, iletişim ve karar verme gibi süreçler de örgütsel davranış etkilemektedir (Gordon, 1993). Bireysel özellikler ise daha çok bireyin kişiliği ile ilgilidir. Özsoy ve Yıldız (2013) kişilik ile örgütler arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmalarında kişiliğin işe alım, çalışan davranışlarını anlama ve liderlik gibi örgütsel değişkenlerde önemli olduğunu bulmuştur. Diğer taraftan "Büyük Beş Kişilik Özellikleri" olarak bilinen yapının farklı örgütsel davranışlarla ilişkisi hem ulusal hem de uluslararası alan yazında sıklıkla araştırılmaktadır (Dilek & Taşkıran, 2016; Judge & Zapata, 2015; Ocak, Gider, Gider, & Top, 2017; Ötken & Cenççi, 2015; Phipps, Prieto, & Deis, 2015). Örgütsel davranış üzerinde örgüt kültür ile kişilik özelliklerinin etkisi dikkat çekmektedir.

Türkiye'deki örgütsel davranış alan yazını incelendiğinde; örgütsel davranış hastanelerden (Çalık ve Naktiyok, 2018) otellere (Keleş, 2019), tekstil fabrikalarından (İnce, 2016) marketlere (Koçak, Kerse ve Babadağ, 2018) kadar birçok örgüt yapısında araştırılmaktadır. Eğitim-öğretim örgütleri

de sahip oldukları örgüt düzenleri ile hem bu örgütlerle benzeşmekte hem de sahip oldukları yapı ve süreçle bu örgütlerden ayrılmaktadır. Örneğin bir fabrikadaki tüm süreç işveren ve işgören arasındaki etkileşim ile yürütülmektedir. Diğer taraftan, okullar ise kendilerine özgü oluşturdukları iklim ile öğrenciler, öğretmenler, veliler, okul yöneticileri ve dış paydaşlardan da etkilenmektedir. Dolayısıyla okul gibi eğitim-öğretim örgütlerinde çok yönlü etkileşimler mevcuttur ve örgütsel davranış da bu etkileşimlerden hem etkilenir hem de bu etkileşimi etkiler.

Okul ortamında gözlenen davranışların bazıları olumlu bazıları ise olumsuz olarak nitelendirilmektedir. Akademik başarı, sosyalleşme ve motivasyon gibi davranış ve tutumlar olumlu iken şiddet, zorbalık ve taciz gibi eylemler ise olumsuz davranışlara örnek olarak gösterilebilir. Diğer taraftan başarı ve motivasyon gibi okul bağlamında değerlendirilebilecek davranışlara ek olarak örgütsel davranışların da okul ortamında gözlemlendiği sıkça vurgulanmaktadır (Aydın, 2013; Bursalıoğlu, 2012; Özdemir ve Cemaloğlu, 2017). Okulun da bir örgüt olduğu gerçeğinden hareketle okullarda gözlenen örgütsel davranışların incelenmesi son yıllarda revaçta olan bir durumdur. Okullardaki örgütsel davranış hem paydaşlara göre hem de davranışın türüne göre araştırılmaktadır. Terzi (2011) öğrencilerin örgütsel vatandaşlık davranışlarını araştırmışken Oğuz (2011) ise öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarını çalışmıştır. Benzer şekilde, Ayık, Savaş ve Yücel (2015) okul müdürlerinin örgütsel bağlılıklarını araştırırken Aslan ve Ağiroğlu-Bakır (2015) öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarını araştırmıştır. Diğer taraftan, Akyol ve Akçay'ın (2015) eğitim alanında örgütsel değişkenler üzerine 2000-2010 yılları arasında yürütülen tezleri incelediği çalışmasında liderlik, iş tatmini, örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık gibi örgüt değişkenlerinin daha çok, örgütsel gelişim, örgütsel küçülme, örgütsel yapılanma ve örgütsel girişimcilik gibi değişkenlerin ise daha az çalışıldığını gözler önüne sermiştir.

İçerik analizi ile değerli betimsel bulgulara dayalı ulaşılabilecek sonuçlar araştırma, kuram ve uygulama boyutunda öneme sahiptir. Araştırma açısından düşünüldüğünde okul ortamında en sık ve en az karşılaşılan örgütsel davranışların tanımlanması araştırmacıların hem meraklarını giderecek hem de çalışma alanı belirlemelerine yardımcı olacaktır. Diğer taraftan, alan yazındaki çalışmaların geneli en fazla birkaç örgütsel davranış arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Dolayısıyla eğitim alanında örgütsel davranışa bütüncül bakan bir araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Yüzden fazla çalışmanın belli ölçütler çerçevesinde sentezlenerek bir arada sunulması da alan yazındaki önemli bir boşluğu doldurarak alan yazına katkı sunacaktır. Kuram açısından düşünüldüğünde ise çalışmanın belli örgütsel davranışların okullara uyarlanıp uyarlanamayacağını kavramsal ve kuramsal tartışmalar için kanıt sunabileceği değerlendirilmektedir. Belli davranışların sıklıkla tercih edilirken belli davranışların ise çok az sayıda çalışmada tercih edilmesi yöntemsel süreçlere ek olarak muhakkak ki kuramsal temellerle de açıklanabilir. Son olarak uygulama boyutu düşünüldüğünde, öğretmenlerde gözlenen örgütsel davranışların tanımlanması hem farkındalığı artıracak hem de etkili okul kavramının hayata geçirilmesinde öğretmenlere, eğitim yöneticilerine ve politika yapımcılarına ışık tutacaktır.

Örgütsel davranışlar hem yönetim bilimcilerin hem de eğitim bilimcilerin odağında olan önemli bir konudur. Alan yazında, farklı alanlarda örgütsel davranışa ilişkin çalışmaların çokça yürütüldüğü dikkat çekmektedir. Fakat eğitim alanında gözlenen örgütsel davranışlara dönük büyük resmi veren kapsamlı bir çalışma ile karşılaşılammıştır. Bu çalışmada, okullarda öğretmenlerin sergilediği örgütsel davranışları konu edinen çalışmalarla ilgili kavramsal içerik eğilimini saptamak ve bu çalışmaların yöntemsel olarak dağılımını ortaya çıkarmaktır. Dolayısıyla çalışmada şu araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Örgütsel davranışları konu edinen çalışmaların kavramsal içerik eğilimi nasıldır?
- Örgütsel davranışları konu edinen çalışmaların yöntemsel dağılımı nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma, sistematik taramaya dayalı olup içerik analizi deseni ile yürütülmüştür. İçerik analizi rapor, tez ve makale gibi çalışmalardan gelen veriyi özetleyen ve sentezleyen bir tekniktir (Cohen, Manison, & Morrison, 2007). Ayrıca, Yıldırım ve Şimşek (2016) içerik analizinin veri ve terimler için ilişki kurmaya dönük bir kavramsallaştırma olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla içerik analizinde temel nokta kavramsallaştırma olarak açıklanmaktadır.

2.2. Veri Kaynakları

Çalışmanın veri kaynaklarının seçimi sürecinde Petticrew ve Robert'a (2006) ait sistematik tarama yedi ana adımın ilk beş adımı uygulanmıştır. İlk adımda içerik analizine dönük soru tanımlanmıştır. Soru, Türkiye'de okullarda görev yapan öğretmenlerin gösterdiği örgütsel davranışları araştıran çalışmaların konu ve yöntem eğilimlerinin nasıl olduğu ile ilgilidir. İkinci adımda çalışma türleri olarak makale, tez, kitap, kitap bölümü ve raporlar belirlenmiştir. Üçüncü adımda Web of Science, EBSCOHost, ERIC, Google Akademik ve YÖK tez merkezi veri tabanları seçilerek "örgütsel davranış ve okul" ile "örgütsel davranış ve öğretmen" anahtar sözcükleri üzerinden alan yazın taraması yapılmıştır. Dördüncü adımda bu taramaya ilişkin sınırlılıklar getirilmiştir. Örneğin son on yıl dikkate alınmış ve dersane, özel öğretim kursu gibi eğitim örgütleri kapsam dışında bırakılmıştır. Beşinci adımda ise karşılaşılan 110 çalışma kayıt altına alınmış ve bu çalışmanın amacı ve içeriği ile örtüşen 107 makale analize dahil edilmiştir. Çalışmalar Ekler bölümünde yıldız (*) ile işaretlenmiştir.

2.3. Veri Toplama

Petticrew ve Robert'ın (2006) altıncı adımı ise seçilen çalışmaların sentezlenmesi sürecini içermektedir. İçerik analizine dâhil edilen 107 çalışma içerik ve yöntem ölçütlerine göre sentezlenmiştir. Bu bağlamda, Sözbilir, Kutu ve Yaşar'ın (2012) yayın sınıflama formundan faydalanılarak bir sınıflama formu oluşturulmuştur. İçerik ölçütünde yayın yılı, yayın türü, çalışılan örgütsel davranış türü ve bu davranış türü ile ilişkili değişken, yöntem ölçütünde ise desen, örneklemin okul düzeyi, örneklemin büyüklüğü, örneklemin seçildiği şehir, veri toplama aracı ve veri analizi kullanılmıştır. Bu ölçütlere göre oluşturulan yayın sınıflama formuna çalışmalar analiz edilerek gerekli sentez çalışması yürütülmüştür. Bu çalışmada insan veya hayvandan veri toplanmadığı için etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamaktadır. Ancak etik değerler gözetilerek doküman analizine dâhil edilen tüm çalışmalar, ek olarak çalışmanın sonunda belirtilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Petticrew ve Robert'ın (2006) son adımı ise sonuçların analizi ve yayılması ile ilgilidir. Bir önceki adımda oluşturulan yayın sınıflama formu SPSS dosyasına girilmiş ve gerekli içerik analizi yürütülmüştür. Bu analizde ortalama, frekans gibi nicel betimsel göstergeler ile birlikte nitel betimsel göstergelerden de faydalanılmıştır. Bu göstergeler, belirli bulgu ve çıkarımlara işaret etmekte olup bulgular ve sonuç bölümlerinde paylaşılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Kavramsal İçerik Eğilimi

İçerik analizine dâhil edilen 107 çalışma yıl, yayın türü, örgütsel davranış türü ve örgütsel davranış ile ilişkili değişken olmak üzere dört farklı içerik eğilimi üzerinden incelenmiştir. Çalışmaların yayımlandığı yıl göz önüne alındığında 2018-2019 döneminde yayımlanan eser sayısı (n = 29) diğer dönemlerden daha fazla olup 2016-2017 dönemi (n = 12) ise en az çalışmanın yayımlandığı dönem olarak dikkat çekmektedir. Örgütsel davranışlar sıklıkla makalelerde (n = 84) ve tezlerde (n = 22) işlenmektedir. Kitapta (n = 1) tespit edilen örgütsel davranış sayısı çok az olup örgütsel davranış konu edinen raporla karşılaşılamamıştır. Ayrıca örgütsel davranış türlerinden

en fazla çalışılanlar örgütsel bağlılık ($n = 35$) ve örgütsel vatandaşlık ($n = 34$) iken en az çalışılanları ise örgütsel ikiyüzlülük ($n = 1$) ve örgütsel etik ($n = 1$) olmuştur. Diğer taraftan sadece bir tane örgütsel davranışı inceleyen çalışma sayısı ($n = 80$); aynı anda iki örgütsel davranışı inceleyen çalışma sayısından ($n = 21$), aynı anda üç örgütsel davranışı inceleyen çalışma sayısından ($n = 5$) ve aynı anda dört örgütsel davranışı inceleyen çalışma sayısından ($n = 1$) fazladır. Dolayısıyla örgütsel davranış türündeki toplam sayı 107'den yüksek görünmektedir. Bu örgütsel davranışlar en sık liderlik ($n = 40$) ve demografik değişkenler ($n = 36$) ile birlikte çalışılmıştır. Duygusal emekten eleştirel düşünmeye, okul ikliminden psikolojik sermayeye kadar onlarca konu ile birlikte ama az sayıda çalışma bulunmaktadır. Okullarda öğretmenlerin sergilediği örgütsel davranışlara ilişkin çalışmaların içerik eğilimi ile ilgili bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. İçerik Eğilimi ile İlgili Frekans Bilgileri

Değişkenler	Alt değişken	Frekans
Yıl	2010-2011	24
	2012-2013	21
	2014-2015	21
	2016-2017	12
	2018-2019	29
Yayın türü	Kitap	1
	Makale	84
	Tez	22
Örgütsel davranış türü	Örgütsel adalet	19
	Örgütsel bağlılık	35
	Örgütsel etik	1
	Örgütsel güven	9
	Örgütsel ikiyüzlülük	1
	Örgütsel muhalefet	5
	Örgütsel sessizlik	13
	Örgütsel sinizm	11
	Örgütsel tükenmişlik	2
	Örgütsel vatandaşlık	34
	Örgütsel yabancılaşma	3
İlgili değişken	Liderlik	40
	Demografik değişken	36
	Diğer	31

3.2. Yöntem Dağılımı

Çalışmaların yöntemsel olarak dağılımları ise desen, örneklemdeki öğretmenin görev yaptığı okul düzeyi, örneklem büyüklüğü, örneklem alınıldığı şehir, veri toplama aracı ve veri analizi ölçütleri üzerinden analiz edilmiştir. Çalışma deseni göz önüne alındığında nicel yöntemlerin sayısı ($n = 104$) karma ($n = 2$) ve nitel ($n = 1$) yöntemlerinkinden bir hayli fazladır. Nicel yöntemlerden ilişkisel tarama deseni ($n = 91$) nedensel karşılaştırmadan ($n = 13$) daha fazla görünmektedir. Çalışmaların örnekleme ile ilgili üç tane değişken bulunmaktadır: Öğretmenlerin görev yaptığı kademe, çalışmanın gerçekleştiği şehir ve örneklem büyüklüğü. Öğretmenlerin görev yaptığı kademe incelendiğinde, sadece ilköğretim düzeyinde gerçekleşen çalışmaların sayısı ($n = 32$), sırasıyla tüm kademelerde gerçekleşenlerinkinden ($n = 29$), sadece lisede gerçekleşenlerinkinden ($n = 23$), sadece ortaokulda gerçekleşenlerinkinden ($n = 15$), sadece ilkokulda gerçekleşenlerinkinden ($n = 6$) ve sadece okul öncesi eğitim örgütlerinde gerçekleşenlerinkinden ($n = 2$) daha fazladır. Çalışmaların yürütüldüğü şehirler bazında ise çalışmaların büyük bir bölümü ($n = 104$) tek şehri örneklem olarak alırken küçük bir bölümü ($n = 4$) ise en az iki şehri örneklem olarak kullanmıştır. Ankara ($n = 16$) ve İstanbul ($n = 13$) en fazla çalışmanın gerçekleştiği şehirler iken 47 farklı şehirde çalışma yürütülmüş olması dikkat çekmektedir. Çalışmaların toplam

örneklem büyüklüğü 41309 iken çalışma başına ortalama örneklem büyüklüğü ise 386.63'tür. Diğer taraftan, en düşük örneklem büyüklüğü 30 ve en yüksek örneklem büyüklüğü ise 954'tür. Veri toplama aracı olarak sadece ölçek kullanan çalışma sayısı (n =104) hem ölçek hem görüşme formu kullanan çalışma sayısından (n = 2) ve sadece görüşme formu kullanan çalışma sayısından (n = 1) oldukça fazladır. Son olarak veri analizi incelemesinde ise iki farklı veri analiz tekniği kullanan çalışma sayısı (n = 47), sırasıyla üç farklı veri analiz tekniği kullanan çalışma sayısından (n = 29), bir veri analiz tekniği kullanan çalışma sayısından (n = 19) ve dört farklı veri analiz tekniği kullanan çalışma sayısından (n = 12) daha fazladır. Teknikler bazında ise en fazla kullanılan veri analizi teknikleri korelasyon (n = 66), regresyon (n = 58) ve varyans analizi (n = 42) iken en az kullanılan veri analizi teknikleri ise yapısal eşitlik modellemesi (n = 3), içerik analizi (n = 2) ve yol analizidir (n = 1). Tablo 2 yöntemsel dağılım ile ilgili bilgileri göstermektedir.

Tablo 2. Yöntemsel Dağılım ile İlgili Frekans Bilgileri

Değişkenler	Alt değişken	Frekans
Desen	Durum çalışması	1
	İlişkisel tarama	91
	Nedensel karşılaştırma	13
	Karma yöntem	2
Örneklem kademesi	Okul öncesi	2
	İlkokul	6
	Ortaokul	15
	İlköğretim	32
	Lise	23
	Tüm kademeler	29
Örneklem şehri	Ankara	16
	İstanbul	13
	Bolu	6
	Konya	6
	En az iki şehir	4
	Diğer tekil şehirler	60
Örneklem büyüklüğü	0-200	15
	201-400	56
	401-600	18
	601-800	9
	801-1000	9
Veri toplama aracı	Ölçek	106
	Görüşme formu	3
Veri analizi	Korelasyon	66
	Regresyon	58
	Varyans analizi	42
	T test	34
	Parametrik olmayan testler	9
	Faktör analizi	8
	Diğer (YEM, yol, içerik analizi)	6

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın okullarda gözlenen öğretmen davranışlarının hem içerik hem de yöntem olarak belli eğilimler gösterdiğini sonucuna ulaşılmıştır. Her ne kadar içerik olarak farklı tip örgütsel davranışlar gözlenirse de örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının yoğunluğu dikkat çekmiştir. Benzer olarak, çalışmaların yöntemsel dağılımı göz önüne alındığında çalışmaların neredeyse hepsinin nicel paradigma ve ilişkisel tarama deseni ile oluşturulduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaların en fazla yayınlandığı dönem 2018-2019 dönemi olmakla birlikte diğer dört dönem de dikkate alındığında artış ya da azalış eğilimi saptanmamıştır. Bu durum eğitim bilimleri

araştırmacılarının tercihleriyle ilgili olabilir çünkü işletme alanındaki örgütsel davranış çalışmalarında genellikle artış tespit edilmektedir (Kızıldağ ve Özkara, 2014). Çalışmanın bir eğilim göstermemesinin nedenlerinden biri de araştırmacının seçtiği anahtar kelime grubu olabilir. Araştırmacı, inceleme yaparken örgütsel davranış türlerini ayrı ayrı seçip aratmak yerine örgütsel davranışı bütüncül olarak odağa almış ve alan yazın taramasını bu tercihe göre yürütmüştür. Bu tercih de çalışma özeti veya metninde örgütsel davranış kavramını kullanmayan ama örgütsel bir davranış türünü inceleyen çalışmanın kapsam dışı kalması sınırlılığına sebep olmuş olabilir. Özetle, çalışmanın bu sonucu alan yazından farklılaşmaktadır. Diğer taraftan, bu çalışma örgütsel davranış çalışan makale, tez, rapor ve kitap gibi çok sayıda yayını incelemeyi hedefleyerek işe başlamıştır; ama alan yazın taraması yaparken bu çalışmaya benzer içerik analizi yapan çalışmaların, sadece tez çalışmalarına ve örgütsel davranış kongrelerine yoğunlaştığı görülmüştür. Bu bağlamda, çalışmanın tezden daha fazla makaleye ulaşması alan yazından farklılık göstermektedir. Alan yazında makale inceleme ağırlıklı çalışmaların daha çok örgütsel davranış türlerine eğildiği görülmektedir. Örneğin, Gürbüz, Ayhan ve Sert (2014) makaleden teze kadar farklı 31 çalışma dâhil ettikleri meta analiz araştırmalarında örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmada en sık işlenen örgütsel davranışların örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık olması ve bu örgütsel davranışların birlikte en fazla çalışıldığı değişkenlerden bir tanesinin liderlik olması sonucu alan yazındaki diğer çalışmalarla örtüşmektedir. Duygulu ve Sezgin (2015) örgütsel davranış konu edinen Doktora tezlerini araştırdığı çalışmasında örgütsel bağlılık ile liderliğin en fazla tercih edilen araştırma konusu olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde Akyol ve Akçay'ın (2015) yürüttüğü çalışma örgütsel davranış yazınına inceledikleri çalışmada en fazla çalışılan konuların liderlik, iş tatmini, örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık olduğunu göstermiştir. Turgut ve Beğenirbaş (2016) örgütsel davranış kongrelerini ağ analizi ile incelediği çalışmada ise örgütsel vatandaşlık davranışı ile liderliğin diğer değişkenlerle kurulan bağlar üzerinden en fazla çalışılan konular olduğunu belirtmiştir.

Çalışmanın yöntemsel dağılımla ilgili sonuçları düşündüğünde ise alan yazınla uyumlu olduğu görülmektedir. Bu çalışmadaki nicel yöntem ve ölçek kullanma eğilimi Koyuncu'nun (2015) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Yazar çalışmaların %87.5'inin nicel yöntemlerle yürütüldüğünü ve %85'inin ise ölçeklerden faydalandığını bulmuştur. Bu çalışma okullarda gözlenen örgütsel davranış inceleyen çalışmaların belli bir coğrafi bölgeye sıkışmadığını, 7 bölgeden 47 farklı şehirde çalışmalar yürütüldüğünü göstermiştir. Bu durum son yıllarda sayısı artan yükseköğretim kurumları ve lisansüstü eğitim programları ile ilgili olabilir. 2003 yılında üniversite sayısı 70 iken bu sayı 2019'da 208'e yükselmiştir (YÖK, 2019). Kaldı ki en fazla çalışmanın Türkiye'de en fazla sayıda üniversiteyi barındıran Ankara ve İstanbul'da gerçekleşmesi de bu ihtimalle uyumludur. Diğer taraftan çalışmalardaki örneklem büyüklüğü ortalamasının 400'e yakın olması bilimsel açıdan makul değerlendirilmektedir. Çalışmanın dikkat çeken diğer bir sonucu ise çalışmalardaki örneklemelerin hangi eğitim kademesinde daha sık görüldüğüdür. En fazla çalışma ilköğretim kademesinde yapılmakla birlikte tüm kademelerde yapılan çalışmanın fazla olması bilimsel açıdan olumlu değerlendirilmektedir. Çünkü bu durum örgütsel davranışların kademelere göre nasıl farklılaştığını ortaya koyabilmektedir. Bu çalışmada veri analiz tekniği olarak korelasyon ve regresyon türü yordayıcı istatistik analizlerinin yoğunluğu ve yapısal eşitlik modellemesi gibi analizlerin ise azlığı dikkat çekmiştir. Bu durum alan yazın ile uyumludur. Akyol ve Akçay'ın (2015) örgütsel davranış çalışmalarını analiz eden araştırması, çalışmaların neredeyse %90'ının tanımsal ve yordamsal istatistik kullandığını göstermiştir. Duygulu ve Sezgin (2015) ise örgütsel davranış konu edinen doktora tezlerinin çok az bir kısmında (%16) yapısal eşitlik modellemesi kullanıldığını vurgulamıştır. Dolayısıyla çalışmanın yöntemsel dağılımı alan yazındaki eğilime benzer şekildedir.

Bu çalışma araştırma boyutunda önemli çıkarımlar sunmaktadır. Öncelikle eğitim alanında öğretmenlerin gösterdiği örgütsel davranışlarına ait son 10 yılın fotoğrafı çekilmiştir ve okullarda gözlenen örgütsel davranışlarla ilgili alan yazındaki önemli bir boşluğun doldurulması için adım atılmıştır. Bu çalışma örgütsel davranış çalışan ya da çalışacak olan eğitim bilimcilerle ışıktır.

tutacaktır. Çalışmanın uygulama boyutu ile ilgili çıkarımı ise öğretmenlerin, eğitim yöneticilerinin ve politika yapımcıların farkındalığı ile ilgilidir. Öğretmenlerin örgütsel davranışlarını olumlu yöne çevirebilecek stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması noktasında bu çalışmanın sonuçları önemli bir farkındalık yaratacaktır. Son olarak, çalışmanın kuramsal boyutundaki çıkarımı ise belli örgütsel davranışların sıklıkla çalışılırken bazı örgütsel davranışların daha az çalışılmasının nedenleri üzerinedir. Bu farklılık üzerinden kuramsal tartışmalar yapılabilir. Örneğin, örgütsel ikiyüzlülük rekabete ve üretime dayalı endüstriyel kuruluşlarda geçerli bir davranış olurken işbirliğine ve pedagojik değerlere sarılan bir eğitim-öğretim kurumu için bir şey ifade etmeyebilir.

Çalışma belirli sınırlılıklar barındırmakla birlikte hem bu sınırlılıklar hem de çalışmanın sonuçları üzerinden araştırmacılara, uygulayıcılara ve politika yapımcılara öneriler sunulabilir. Bu çalışma içerik analizi olup görgül bir çalışma değildir dolayısıyla çalışma sonuçları diğer bağlamlara genellenemez. Birincil veri kaynaklarının kullanıldığı görgül çalışmaların verilerini daha büyük ve rast gele seçilen örneklemelerden toplayarak çok düzeyli analizlerle test edip genelleme yapılabilmesi önerilmektedir. İçerik analizi karma yöntem ve nitel araştırma çalışmalarının sayıca az olduğunu göstermiştir. Bu sınırlılıktan hareketle araştırmacılara nitel ve karma yöntem araştırmalarla okullardaki örgütsel davranış araştırmaları önerilmektedir. Ek olarak, araştırmacılar bu içerik analizi çalışmasında ortaya çıkan bazı örgütsel davranışların neden daha az çalışıldığı konusu üzerine gitmelidir. Diğer taraftan, araştırmacı alan yazını tararken okullardaki örgütsel davranış ile ilgili sınırlı sayıda meta ve sistematik analize rastlamıştır. Araştırmacıların benzer çalışmaları yapması ve hatta öğretmen grubuna ek olarak müdür ve öğrenciler ile üniversite bağlamında örgütsel davranış çalışmalarını da değerlendirmesi önerilmektedir. Uygulayıcılara ve politika yapımcılara sunulacak en önemli öneri ise öğretmenlerin okullarda göstereceği örgütsel davranışların okul etkililiğini etkileyeceği gerçeğinden hareket ederek öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini artırıcı ve olumlu örgütsel davranışlar sergilemelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmesi olacaktır.

Kaynaklar

- Akyol, B., & Akçay, R. C. (2015). Analysis of organizational behaviour studies in Turkey. *Journal of Theory & Practice in Education (JTPE)*, 11(1), 149-170.
- Aslan, M., & Ağroğlu Bakır, A. (2014). Öğretmenlerin okullarındaki örgütsel bağlılığa ilişkin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 189-206.
- Aydın, M. (2013). *Eğitimde örgütsel davranış*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ayık, A., Savaş, M., & Yücel, E. (2015). İlkokullarda görev yapan okul müdürlerinin genel öz yeterlik ile örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 193-218.
- Bursalıoğlu, Z. (2012). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (17. Baskı). Ankara: PegemA.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research method in education*. New York, NY: Routledge,
- Çalik, A., & Naktiyok, A. (2018). Nepotizmin örgütsel sessizliğe etkisinde öz yeterlilik algısının rolü: hastane çalışanları üzerine bir araştırma. *Ege Academic Review*, 18(3), 343-351.
- Dilek, Y., & Taşkiran, E. (2016). Kişilik özelliklerinin örgütsel sessizlik üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Bartın Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(13), 402-434.
- Duygulu, E., & Sezgin, O. B. (2015). Türkiye’de örgütsel davranış yazını doktora tezlerine yönelik bir inceleme. *İş ve İnsan Dergisi*, 2(1), 13-25.
- Gelfand, M. J., Aycan, Z., Erez, M., & Leung, K. (2017). Cross-cultural industrial organizational psychology and organizational behavior: A hundred-year journey. *Journal of Applied Psychology*, 102(3), 514-526.
- Gordon, J. R. (1993). *A diagnostic approach to organizational behavior*. Allyn & Bacon.
- Griffin, R. W., & Moorhead, G. (2011). *Organizational behavior*. Nelson Education.

- Gürbüz, S., Ayhan, Ö., & Sert, M. (2014). Örgütsel vatandaşlık davranışı ve örgütsel bağlılık ilişkisi: Türkiye’de yapılan araştırmalar üzerinden bir meta analizi. *İş ve İnsan Dergisi*, 1(1), 3-20.
- Judge, T. A., & Zapata, C. P. (2015). The person–situation debate revisited: Effect of situation strength and trait activation on the validity of the Big Five personality traits in predicting job performance. *Academy of Management Journal*, 58(4), 1149-1179.
- Keleş, Y. (2019). Algılanan örgütsel adaletin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi: otel çalışanları üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 612-624.
- Kızıldağ, D., & Özkara, B. (2014). Türkiye’de örgütsel davranış araştırmalarındaki yönelimler: Ulusal yönetim ve organizasyon kongresi örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), 611-631.
- Koçak, D., Kerse, G., & Babadağ, M. (2018). Psikolojik sözleşme ihlali, duygusal emek ve örgütsel sinizm arasındaki ilişki: market çalışanları üzerinde bir uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 6(2), 584-605.
- Koyuncu, S. (2015). Örgütsel davranış alanında odaklanılan konular ve kullanılan yöntemler: 2010-2015 yılları ulusal işletmecilik kongre bildirileri üzerine bir inceleme. *İş ve İnsan Dergisi*, 2(2), 127-135.
- Ötken, A. B., & Cenkci, T. (2015). Big five personality traits and organizational dissent: The moderating role of organizational climate. *Business and Economics Research Journal*, 6(2), 1.
- Özdemir, S. & Cemaloğlu, N. (2017). *Örgütsel davranış ve yönetimi*. Ankara: PegemA
- Özkalp, E. (2003). *Örgütsel davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Özsoy, E., & Yıldız, G. (2013). Kişilik kavramının örgütler açısından önemi: bir literatür taraması. *İş Bilimi Dergisi*, 1(2), 1-12.
- Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences: A practical guide*. Blackwell Publishing.
- Phipps, S. T., Prieto, L. C., & Deis, M. H. (2015). The role of personality in organizational citizenship behavior: Introducing counterproductive work behavior and integrating impression management as a moderating factor. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflict*, 19(1), 176-196.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2001). *Organizational behavior* (Çev. İ. Erdem). Ankara: Nobel
- Steers, R. M. (1984). *Introduction to organizational behavior*. Glenview, IL: Scott, Foresman.
- Terzi, A. R. (2011). Denetim odağı ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 3-15.
- Turgut, E., & Begenirbaş, M. (2016). Türkiye’deki örgütsel davranış yazınına bakış: örgütsel davranış kongrelerinin yazar ve içerik yönünden ağ analizi ile incelenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 328-354.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Extended Summary

1. Introduction

Individuals react to events occurred in their environments. These reactions are called as behavior which has psychological, sociological, and anthropological bases. They show themselves as organizational behaviors in the organizations. According to Griffin and Morhead (2010), organizational behavior can be defined as a field in which personal behaviors and organizational dynamics are interaction. Organizational behavior is influenced by both individual and organizational factors. Organizational culture (Judith, 1993) may be an example of an organizational factor while personal traits (Dilek & Taşkıran, 2016; Judge & Zapata, 2015; Ocak, Gider, Gider, & Top, 2017; Ötken & Cenkçi, 2015; Phipps, Prieto, & Deis, 2015) may be shown an example to individual factors. Organizational behavior literature in Turkey has various institutions, from hotels (Keleş, 2019) to supermarkets (Koçak, Kerse, & Babadağ, 2018). Further, educational organizations are also places organizational behavior is observed (Aydın, 2013; Bursalıoğlu, 2008; Özdemir & Cemaloğlu, 2017).

The study has significance in terms of research, theory, and practice. Considering research, the current study gives an opportunity for researchers to investigate organizational behavior with a holistic perspective. In terms of theory, discussion of why some of organizational behaviors cannot be adapted to school context easier than others may be implemented. Finally, the current study may make a contribution to the formation of effective school by warning teachers, educational administrators, and policy-makers about organizational behavior. In this aspect, the current study aims to investigate trend of concepts related to organizational behaviors of teachers in the schools and to examine the methodological distribution of the organizational behavior studies. In this aspect, the research questions of the study are related to which conceptual trends are observed in organizational behavior studies and how the methodological distribution of these studies is.

2. Method

The design of the current study is content analysis which is a technique summarizing and synthesizing data coming from articles, theses, and reports (Cohen, Manison, & Morrison, 2007). Content analysis was conducted through systematic review including seven main stages: (1) defining question (2) determining types of studies (3) literature search (4) screening the results of search (5) appraising studies (6) synthesizing studies, and (7) disseminating the findings of the review (Petticrew & Robert 2006). The first step included the question of how the studies in turkey had conceptual trend and methodological distribution. The second step determined types of studies as empirical articles, books, book chapters, theses, and reports. The third step searched literature by using keywords of organizational behavior and school and teacher. The fourth step excluded some studies by considering scope of the study and putting time interval. The fifth step included selection of the 107 studies. The sixth step synthesized studied by using publication classification form. Finally, the seventh step disseminated the findings of the review as it is declared in the next section.

3. Findings, Discussion and Results

The current study showed that organizational commitment, organizational citizenship, and leadership drew attention as conceptual trends, while correlational studies are remarkable for methodological distribution. When the findings of the study is examined more specifically, lack of trend in the number of studies in terms of year, and excessing of articles over other type of publication are important findings. Further, the study indicated important results related to the sample of the selected studies. First of all, most of the studies were conducted at least two schooling level. Secondly, the studies presented samples from 47 different cities in seven regions. Lastly, the total sample size was more than 41000 such that range of sample size changed from 30 to 954. All of these findings can be evaluated as evidence for the inclusiveness of the studies.

The results of the current study are coherent with the literature in general points while some points differ from literature. Mostly studied topics and methodological procedure were parallel to findings of other studies. organizational commitment, organizational citizenship, and leadership were also found most frequent concepts in organizational behavior field (Akyol & Akçay, 2015; Duygulu & Sezgin, 2015; Gürbüz, Ayhan, & Sert, 2014; Turgut & Beğenirbaş, 2016). Correlational study design, usage of scales, and statistical analysis based on correlation and regression was also parallel to literature (Akyol & Akçay, 2015; Koyuncu, 2015). On the other hand, the results of the study differentiated from literature in terms of publication period and publication type. Considering publication period, the current study did not detect either increasing or decreasing trend in the number of studies years by year despite studies conducted in administrative sciences showed an increasing trend such that Kızıldağ and Özkara (2016) depicted an increasing trend in their review study. This situation may be related to preference of researchers in educational sciences or the method of the current study. Considering publication type, the current study reviewed many studies from article to thesis, but literature mostly focused on either thesis studies of the conference paper.

The current study has implications, limitations, and recommendations. In terms of implication, overall picture of last ten-year in organizational behavior, strategies to improve organizational behavior of teacher in a positive way, and differences in the number of studies focusing on different organizational behavior types may serve respectively for research, practice, and theory. The limitations of the study are lack of generalizability, usage of secondary data, and findings specific to 107 studies. Thus, more empirical studies using qualitative and mixed methods, thinking about topics more and less studied, investigating organizational behavior in different educational contexts like higher education institutions, and action plans to improve teachers' professional development in the schools are recommended to researchers, practitioners, and policy-makers.

Etik Beyannamesi

Bu makalede “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen bütün kurallara uyduğumu, “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimi, hiçbir çıkar çatışmasının olmadığını ve oluşabilecek her türlü etik ihlalde sorumluluğun makale yazarına ait olduğunu beyan ederim.

Araştırma makalesi: Ertem, H. Y. (2020). Okullarda gözlenen örgütsel davranışlar: Bir içerik analizi çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 802-817.

Ekler

*İçerik Analizine Dahil Edilen Çalışmalar Listesi

- *Akada, T., & Beycioğlu, K. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel muhalefet davranışlarına ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ilkogretim Online*, 18(3), 1113-1130.
- *Akan, D., & Yalçın, S. (2015). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 6(11), 123-150.
- *Alanoğlu, M., & Demirtaş, Z. (2019). Öğretmenlerin örgütsel adalet algılarının örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 49(49), 1-16.
- *Alev, S. (2019). Kolaylaştırıcı okul yapısı ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 420-443.
- *Altaş, S. S., & Kuzu, A. (2013). Örgütsel etik, örgütsel güven ve bireysel iş performansı arasındaki ilişki: okul öncesi öğretmenleri üzerinde bir araştırma. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 29-41.
- *Altınkurt, Y., Yılmaz, K., Erol, E., & Salalı, E. T. (2014). Okul müdürlerinin kullandığı güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel sinizm algıları arasındaki ilişki. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 3(1), 25-52.
- *Altınkurt, Y., & Yılmaz, K. (2010). Değerlere göre yönetim ve örgütsel adalet ilişkisinin ortaöğretim okulu öğretmenlerinin algılarına göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 463-485.
- *Altınkurt, Y., & Yılmaz, K. (2012). Relationship between School Administrators' Organizational Power Sources and Teachers' Organizational Citizenship Behaviors. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(3), 1843-1852.
- *Arabacı, İ. B. (2014). Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(1), 192-221.
- *Aydın, Y. (2016). Örgütsel sessizliğin okul yönetiminde kayırmacılık ve öğretmenlerin öz yeterlik algısı ile ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22(2), 165-192.
- *Aydın, A., Sarier, Y., & Uysal, S. (2013). The effect of school principals' leadership styles on teachers' organizational commitment and job satisfaction. *Educational sciences: Theory and practice*, 13(2), 806-811.
- *Ayduğ, D., Himmetoğlu, B., & Turhan, E. (2017). Öğretmenlerin örgütsel sessizliğe ilişkin görüşlerinin nitel bir araştırma ile incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1120-1143.
- *Ayık, A., Savaş, M., & Çelikel, G. (2014). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul iklimi ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 203-220.
- *Ayık, A., Yücel, E., & Savaş, M. (2014). Öğretmenlerin örgütsel adalet algılarının yordayıcısı olarak okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 233-252.
- *Baş, G. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adalet ve örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 1(2), 17-36.
- *Baş, G., Şentürk, C., & Müdürlüğü, M. E. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adalet, örgütsel vatandaşlık ve örgütsel güven algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 29-62.
- *Begenirbaş, M., & Meydan, C. H. (2012). Duygusal emegin örgütsel vatandaşlık davranışıyla ilişkisi: öğretmenler üzerinde bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 159-181.
- *Bektas, F., Çoğaltay, N., & Sökmen, Y. (2014). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stillerinin örgütsel bağlılık üzerindeki rolü. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(3), 122-130.
- *Bozgeyikli, H., & Şat, A. (2014). Öğretmenlerde psikolojik dayanıklılık ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi: özel okul örneği. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(5), 172-191.
- *Burulday, V. (2018). Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık, örgütsel sessizlik ve örgütsel tükenmişlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır.
- *Cemaloğlu, N., & Kılınç, A. Ç. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin algıladıkları örgütsel güven ve yıldırma arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 137-151.
- *Cemaloğlu, N., & KILINÇ, A. (2012). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 132-156.
- *Çelik, M. (2010). Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışı ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının analizi (Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Çetin, Ö., & Aydın, B. (2012). Ortaöğretim okulu yöneticilerinin dönüşümsel liderlik özelliklerinin öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarına etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 331-342.
- *Çetin, F., Basım, H. N., & Aydoğan, O. (2011). Örgütsel bağlılığın tükenmişlik ile ilişkisi: öğretmenler üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 61-70.
- *Çetin, Ş., Korkmaz, M., & Çakmakçı, C. (2012). Dönüşümsel ve etkileşimsel liderlik ile lider-üye etkileşiminin öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 7-36.
- *Çoban, D., & Demirtaş, H. (2011). Okulların akademik iyimserlik düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 317-348.
- *Dağlı, A., & Ağalday, B. (2014). Öğretmenlerin örgütsel muhalif davranış biçimlerine ilişkin görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 13(50), 112-128.

- *Dağlı, E., & Çalık, T. (2016). İlköğretim okullarında müdürlerin kullandıkları etkileme taktiklerinin öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ve okul farkındalığı ile ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22(1), 29-58.
- *Daşçı-Sönmez, E., & Cemaloğlu, N. (2018). İlköğretim Kurumu Yöneticilerinin Liderlik Tarzları İle Öğretmenlerin Yaşadıkları Yıldırma (Mobbing) ve Örgütsel Sessizlik Davranışları Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 1951-1960.
- *Demir, S. (2019). Etik iklim ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: iş doyumunun aracı rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 1991-2000.
- *Demiröz, S., & Kavak, Y. (2019). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışı ve öğrenci başarıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 505-523.
- *Demirtaş, Z., & Küçük, Ö. (2019). Okul müdürlerinin toksik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel sessizliği arasındaki ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 1-18.
- *Derin, F. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin iş doyumu ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Bolu-Merkez örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Dişçi, İ. (2018). Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında genel bilgiler öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ve örgütsel davranışları arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Doğan, S., & Uğurlu, C. T. (2015). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel sinizm algıları arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 489-516.
- *Erdem, M. (2010). Öğretmen algılarına göre liselerde iş yaşamı kalitesi ve örgütsel bağlılıkla ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 511-537.
- *Ertürk, R. (2018). Öğretmen okul müdürlerinin etik ve otantik liderlik davranışlarına ilişkin algıları ile örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki (E. Babaoğlu, E. Kırıl, A. Çilek ve F. G. Yılmaz içinde). *Eğitime Farklı Bakış*. Ankara: EYUDER Yayınları.
- *Ertürk, R. (2019). Ethical leadership behaviors of school principals, trust perceptions of school teachers and organizational commitment in terms of various variables. *Inonu University Journal of the Faculty of Education (INUJFE)*, 20(1), 119-135.
- *Eryılmaz, A. (2010). Lise öğretmenlerinin örgütsel yabancılaşma düzeyi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Eryılmaz, A., & Burgaz, B. (2011). Özel ve resmi lise öğretmenlerinin örgütsel yabancılaşma düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 271-286.
- *Gökçe, N. (2013). Lise öğretmenlerinin örgütsel sessizlik düzeyleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Göksoy, S., Emen, E., & Yenipinar, Ş. (2014). Öğretmenlerin öz liderlik rolleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 103-116.
- *Gül, C. A. (2014). İlkokul yöneticilerinin örgütsel etik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılığıyla ilişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Gülenç, E. (2019). Temel eğitim ve orta eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mobbing yaşama düzeyleri ile örgütsel sessizlik, örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki ve bunların bazı değişkenlere göre incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Günbayı, İ., Dağlı, E., & Kalkan, F. (2013). İlköğretim okulu müdürlerinin destekleyici davranışları ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 575-602.
- *Güneş, A. M., & Buluç, B. (2012). İlköğretim okullarında dönüşümcü liderlik ile örgütsel adalet arasındaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(3), 411-437.
- *İlman Püsküllüoğlu, E., & Altınkurt, Y. (2018). Öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimleri ile örgütsel muhalefet davranışları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 897-914.
- *İpek, C. (2012). Öğretmen algılarına göre ortaöğretim kurumlarında örgütsel kültür ve örgütsel vatandaşlık davranışı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 399-434.
- *Kadı, A., & Beytekin, O. F. (2015). Okul kültürü ve örgütsel muhalefet davranışları arasındaki ilişkinin meslekî değerler aracılığıyla araştırılması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 71-97.
- *Kahraman, S. (2019). Devlet ve özel ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin psikolojik sermayeleri ile örgütsel sinizm düzeyleri arasındaki ilişkinin karşılaştırılmalı olarak incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Kahveci, G., & Demirtaş, Z. (2013). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin örgütsel sessizlik algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38(167), 50-64.
- *Kahveci, G., Bahadır, E., & Kandemir, İ. K. (2019). Okul yöneticilerinin toksik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(1), 225-249.
- *Kalağan, G., & Güzeller, C. O. (2010). Öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 83-97.

- *Karacaoğlu, K., & Güney, Y. (2010). öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarının, örgütsel vatandaşlık davranışları üzerindeki etkisi: neşehir ili örneği-the effect of teacher's organizational commitment on their organizational citizenship behaviors: case of neşehir. *Öneri Dergisi*, 9(34), 137-153.
- *Karagül-Kandemir, İ. (2019). İlkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerin örgütsel ikiye bölünmüşlük algıları ile örgütsel bağlılık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Karataş, S., & Güleş, H. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş tatmini ile örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 74-89.
- *Kılıçlar, A. (2011). Yöneticiye duyulan güven ile örgütsel adalet ilişkisinin öğretmenler açısından incelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 23-36.
- *Kıranlı Güngör, S., & Potuk, A. (2018). Öğretmenlerin mobbing, örgütsel adalet ve örgütsel sessizlik algıları ve aralarındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(3), 723-742
- *Korkmaz, M. (2011). İlköğretim okullarında örgütsel iklim ve örgüt sağlığının örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 117-139.
- *Korkmaz, O. (2014). Öğretmenlerin psikolojik sermaye algıları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki (Kahramanmaraş Örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Korkmaz, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven ve örgütsel muhalefet düzeyleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Koşar, D., & Yalçınkaya, M. (2013). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının yordayıcıları olarak örgüt kültürü ve örgütsel güven. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 603-627.
- *Köse, E. K. (2014). dezavantajlı okullarda öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişkiler. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 28-36.
- *Kul, M., & Güçlü, M. (2010). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 1021-1038.
- *Kuru-Çetin, S., & Çinkır, Ş. (2013). Okul yöneticileri ve öğretmenlerin birbirlerini etkileme taktiklerinin örgütsel adalet ile ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 50-64.
- *Madenöğlu, C., Uysal, Ş., Sarier, Y., & Banoğlu, K. (2014). Okul müdürlerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin iş doyumlarının örgütsel bağlılıkla ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 47-69.
- *Memduhoğlu, H. B., & Zengin, M. (2011). İlköğretim okullarında örgütsel güvene ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 211-228.
- *Mert, E. (2019). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin örgütsel bağlılıklarının incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Nartgün, S. S., & Kartal, V. (2013). Öğretmenlerin örgütsel sinizm ve örgütsel sessizlik hakkındaki görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 47-67.
- *Oğuz, E. (2011). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ile yöneticilerin liderlik stilleri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 377-403.
- *Okçu, V. (2014). Ortaöğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(4), 501-524.
- *Önal, G. (2019). Öğretmenlerin duygusal emek düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Özdem, G. (2012). The relationship between the organizational citizenship behaviors and the organizational and professional commitments of secondary school teachers. *Journal of Global Strategic Management*, 12, 47-64.
- *Özdemir, A. (2010). İlköğretim okullarında algılanan yönetici desteğinin ve bireycilik-ortaklaşa davranışçılığın örgütsel vatandaşlık davranışı ile ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 93-112.
- *Özdemir, T. Y., & Orhan, M. (2018). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin örgütsel sinizm davranışları ile örgütsel sessizlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 1-20.
- *Özen, H. (2014). Motivasyonel dil teorisi ışığında okul müdürlerinin kullandığı motivasyonel dilin öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarına olan etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 9(5), 1731-1746.
- *Özsüer, V. (2019). Okul yöneticilerinin kriz yönetim becerileri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mat Üniversitesi, Çanakkale). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Öztürk, Ç., & Aydın, B. (2012). Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(2), 485-504.
- *Paşa, Ö., & Negiş-İşık, A. (2017). Öğretmenlerin okul müdürüne güven düzeyleri ve okul müdürü tarafından sergilenen etik liderlik davranışlarının örgütsel sessizlik üzerindeki etkisi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 16(60), 134-144.
- *Polat, S., & Kazak, E. (2014). Okul yöneticilerinin kayırmacı tutum ve davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 71-92.
- *Sağlam, A. Ç., & Yancı, F. (2014). Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin duygusal zekâları ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 298-313.

- *Sagnak, M. (2016). Participative leadership and change-oriented organizational citizenship: The mediating effect of intrinsic motivation. *Eurasian Journal of Educational Research*, 16(62), 181-194.
- *Serin, M. K., & Buluç, B. (2012). İlköğretim okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 435-459.
- *Sezgin, F. (2010). Öğretmenlerin örgütsel bağlılığının bir yordayıcısı olarak okul kültürü. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 142-158.
- *Sezgin, F., & Kılınç, A. Ç. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(3), 103-127.
- *Sezgin, F., & Koşar, S. (2010). İlköğretim okulu müdürlerinin güç stilleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 273-296.
- *Şahin, R., & Kavas, E. (2016). Örgütsel adalet ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin belirlenmesinde öğretmenlere yönelik bir araştırma: Bayat örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(14), 119-140.
- *Tabancalı, E., & Çakıroğlu, K. (2017). Okul müdürlerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 392-417.
- *Tanrıverdi, H., & Paşaoğlu, S. (2014). Dönüşümcü liderlik, örgütsel adalet ve iş tatmini arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik okul öncesi öğretmenleri üzerinde bir araştırma. *Electronic Journal of Social Sciences*, 13(50), 274-293.
- *Taş, A. (2010). Öğretmenlerin iş değerlerinin örgütsel adalet algılarına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 211-222.
- *Terkeş, N. (2015). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algısı ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki (İstanbul ili Kâğıthane ilçesi örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Tosun, A., & Bostancı A. B. (2019). Okulların DNA profilleri ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık düzeyleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1115-1127.
- *Uğurlu, C. T., & Üstüner, M. (2011). Öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerine yöneticilerinin etik liderlik ve örgütsel adalet davranışlarının etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 434-448.
- *Uğurlu, C. T., Sincar, M., & Çınar, K. (2013). Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerine yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 266-281.
- *Uslu, B., & Balcı, E. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel vatandaşlık davranışları ile örgütsel iletişim algıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 461-489.
- *Uyar, B., & Güneş, D. Z. (2019). Ortaokullarda örgütsel sinizmin yordayıcısı olarak örgütsel güven. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 121-128.
- *Uzun, T., & Ayık, A. (2016). Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile öğretmenlerin genel ve örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 12(2), 672-688.
- *Ünal-Bozcan, E., & Yalçınkaya, M. (2018). Temel eğitim kurumlarında yöneticilerin etik liderlik davranışları ile iletişim becerilerinin öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri ile ilişkisi. *Electronic Turkish Studies*, 13(27), 263-284.
- *Ünal, A., & Çelik, M. (2013). Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışı ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının analizi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 239-258.
- *Ünsal, Y. (2018). *Eğitim örgütlerinde sergilenen hizmetkâr liderlik rollerinin öğretmenlerin örgütsel yabancılaşmasına etkisi* (Doktora Tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Yenel, K. (2016). *İlkokul yöneticilerinin dönüşümcü ve işlemci liderlik biçimleri ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık ve örgütsel sessizlik davranışları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Yıldırım, I., Akan, D., & Yalçın, S. (2019). Participation in decision-making process as a predictor of organizational cynicism at schools. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 487-506.
- *Yıldıztaş, M. B. (2017). *Politik beceri ile örgütsel tükenmişlik ilişkisinin ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi (Yalova ili örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Yılmaz, G. (2019). *Lise öğretmenlerinin örgütsel vatandaşlık davranışlarının ve nedenlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul). tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden alınmıştır
- *Yılmaz, K. (2010). Secondary public school teachers' perceptions about organizational justice. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 10(1), 603-616.
- *Yılmaz, K. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1-14.
- *Yorulmaz, A., & Çelik, S. (2016). İlkokul öğretmenlerinin örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 161-193.